

terra, enfonsades pel pes de les voltes que es desplanaren damunt llurs arcs.

L'immens edifici amenaçat de prompte i total ruïna reclamava una immediata reconstrucció, que ha estat empresa l'actual estiu. En els moments d'escriure aquestes ratlles, resten fets els traspols de la major part dels pisos de les tres cases i s'està procedint a enllestir les teulades que dins de pocs dies les abrigaran de les inclemències del temps.

També molt aviat podran visitar-les els nombrosos viatgers que diàriament acudeixen a Poblet, contemplant els grans llocs en la planta baixa en els quals seran instal·lats els museus del Monestir, mentre els pisos superiors s'habilitaran per a residències estiuenques d'artistes o per a tots altres fins a què vulguin consagrar-los nostres autoritats.

EDUARD TODA.

L'ESGLÉSIA VELLA D'ALCOVER

Des de fa algun temps les autoritats arqueològiques de la província venien ocupant-se de l'estat ruïnós i dilapidat en que es troba l'església vella d'Alcover designada també baix el nom de *Mezquita*, perquè la tradició popular suposa haver existit en el lloc de son emplaçament un redós d'adoració utilitzat pels alarbs, doncs es sabut que eixos invasors de les terres nacionals estigueren prop de tres segles envaint la regió tarragonina tencada dins el perímetre que partint de Tortosa contornejava les terres de nostre *Camp*, desenrotllant-se pel Coll de Balaguer cap a Montroig, Botarell, Monterols i al Pont de Goy, cap el Francolí, per a entrar als terrenys de la Conca de Barbará, seguint fins a Lleida.

En virtut de representacions fetes a Madrid per nostre Comissió provincial de Monuments, la Junta de Patronat del Tresor Artístic Nacional acordà en 24 de juny darrer demanar complement d'informe a dita Corpo-

ració, la qual respongué amb data 12 d'agost en els següents termes:

«Este viejo templo de Alcover, conocido por la Mezquita, es de estilo románico, de una sola nave, con ábside semicircular y bóveda ligeramente apuntada. El recinto interior mide 25,00 m. de largo por 9,00 m. de ancho y 11,50 m. de altura. La pared circular del ábside aparece adornada con dos columnas y en el centro ábrese una saetera de medio punto; los arcos torales de la nave descansan sobre columnas pares, cuyos capiteles están unidos a un mismo sillar como los de la escuela de Cominges y de Foix. Unos arcos de descarga contruidos en los dos muros laterales indican el propósito de abrir un crucero, que sólo se realizó en parte, y en el extremo opuesto al presbiterio hay un coro de viguería policromada, con motivos decorativos de notable valor artístico. La portada abierta en el muro lateral de Mediodía, se compone de cuatro arcos concéntricos, de sección cuadrada y cilíndrica alternativamente, sostenidos por pilares y columnas de la respectiva figura y protegidos por un guardapolvo. Sobre dicha portada hay una sencilla aspillera de medio punto. En el muro opuesto al ábside describe un magnífico rosetón de estilo románico.

De este interesante monumento tratan Vidal y Rosic en su Monografía Histórica de Alcover, 1887.—Angel del Arco, en sus Notas Arqueológicas de la Diócesis de Tarragona, publicadas en la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos. Noviembre-diciembre de 1905.—Luis del Arco, en su Guía Histórica Monumental de Tarragona y su provincia, 1906.—Puig y Cadafalch, Folguera y Goday, en la Arquitectura románica de Catalunya. Vol. III-1918.—y Emilio Morera, en la Geografía General de Catalunya. Vol. TARRAGONA.

De las escrituras antiguas que se conservan en el Archivo Histórico diocesano de Tarragona, se deduce que dicha iglesia fué erigida, bajo el titular de Santa María, el último tercio del siglo XII, o sea a raíz de la

repoblación cristiana de aquel lugar, cuya carta puebla fué concedida a los restauradores de Alcover por el rey Alfonso I, en nueve de abril de 1166.

El hecho de ser Alcover una población de origen evidentemente árabe y la circunstancia de que la tradición popular, desde tiempo inmemorial venga designando esta iglesia con el nombre de Mezquita, permite sospechar si dicho templo cristiano fué levantado sobre las ruínas de un templo o monumento moruno.

Tiene un retablo mayor, mutilado hace años por su parte central para colocar *provisionalmente* un camaril. Este retablo es una magnífica obra pictórica de la escuela catalana del siglo XV, digna de figurar en el Museo Diocesano.

Deseoso el Gobierno de la República de salvaguardar esta reliquia de tiempos pretéritos, en 3 de noviembre del pasado año la incluyó en el inventario de los Monumentos Histórico-Artísticos, y completará su obra si accede a la petición contenida en el informe del Vocal-conservador, que esta Comisión de Monumentos hace suyo, y eleva respetuosamente a la superior aprobación.»

L'informe a que fa referència el darrer paragraf del document transcrit, diu aixís:

«El edificio citado posee una cubierta defectuosa; sobre las bóvedas de su nave hay una terraza que no cumple ya su finalidad; el baldosín, que debería formar la capa impermeable, deja pasar por sus juntas o por sus imperfecciones el agua de lluvia, que pasa también a través de la bóveda y cae sobre el Coro, formado con maderas policromadas, y sobre el retablo, deteriorándolas, y así mismo va disgregando la obra de fábrica. Es, por lo tanto, indispensable reparar esta cubierta y rejunter la coronación de los muros, todo ello para asegurar la impermeabilización. El procedimiento para reparar la cubierta, entiendo debe consistir en levantar la actual baldosa, enlazar las mayores grietas con ladrillo y cemento, extender luego a toda la cubierta material impermeabilizante incorporado a una

tela de algodón, y colocar encima nuevo baldosín. El presupuesto de todo ello es de unas cinco mil pesetas.»

Ens plau fer constar que ja han sigut fetes algunes obres de neteja en el monument de referència, havent-se tret les herbes i runes de ses parets exteriors.

PASSEIG ARQUEOLÒGIC

Sabem que per la Direcció general de Belles Arts ha sigut aprovat el projecte de construcció d'un passeig arqueològic als terrenys de l'anomenada Falsa Braga, o sia al voltant de les velles muralles que limitan la part alta de Tarragona, desde la porta del Roser fins a la oposta de Sant Antoni. Sembla que pels efectes de les majors facilitats que poden otorgar-se a la realització d'aquestes obres, el cost de la mateixa ha sigut dividit en dues parts, la primera de les quals, important unes cinquanta mil pessetes, serà aviat lliurada a les Autoritats corresponents pera començar l'empresa, mentres de la segona en tenen noves d'haver sigut ja també aprovada.

Encar que s'han format els plànols dels treballs a executar cenyinse a una idea concreta, sos termes no son imperatius, doncs sempre permeten determinades modificacions de minça importància, amb tal de no alterar el cost total.

Es per això que'ns permetem fer dues observacions, desitjant que sia possible prendreles en consideració. La primera es refereix a l'entrada al passeig per la banda de la porta del Roser: en aquell lloc, ont se situarà l'entrada més o menys monumental que s'ha projectat, el pas està immediatament escanyat pels estralls d'una pedrera, en mal hora concedida a mà esquerra del futur passeig per elements caciquistes d'altres temps, mentres que a mà dreta i ha el cos sortit del fortí Negre, adossat a les velles muralles,

